

Szakmai ismeretek és készségek – átalakuló hivatás. Válogatott könyvtártudományi tanulmányok.
Szerk. Barátné Hajdu Ágnes. Budapest, MKE, 2020.

KUTATÁS ÉS INNOVÁCIÓ: KOMPETENCIAFEJLESZTÉS A KÖNYVTÁR- ÉS INFORMÁCIÓTUDOMÁNYI DOKTORI KÉPZÉSBEN

KISZL PÉTER

Tartalmi összefoglaló

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtártudomány doktori (PhD) programja két évtizede egyetlen önálló tudós-műhelyként biztosítja Magyarországon szakmánk képviselői számára a fokozatszerzés lehetőségét. A történeti előzmények elemzését, valamint a strukturális keretek és a fókuszterületek áttekintését követően felvázoljuk a könyvtár- és információtudományi kompetenciafejlesztést végző, nemzetközi beágyazottságú program innovatív kutatási és disszertációs eredményeit.

<https://doi.org/10.46280/KOMPKONF.2020.Kiszl>

Bevezetés

Az első hazai könyvtárosi szakvizsgát 1874-ben, 145 évvel ezelőtt szervezték meg a *Horvát Árpád* vezetése alatt álló *Budapesti Magyar Királyi Tudományegyetem Könyvtárában* (ma Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár).¹ A felsőfokú könyvtárosképzés idén ünnepli fennállásának 70. évfordulóját: az *Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán* (ELTE BTK) indult meg 1949 tavaszán, s azóta folyamatosan, megszakítás nélkül, eredményesen működik.² Jelenleg a *Debreceni Egyetemen* (DE), az *Eötvös Loránd Tudományegyetemen*, az *Eszterházy Károly Egyetemen* (EKE), a *Pécsi Tudományegyetemen* (PTE) és a *Szegedi*

1 KISZL Péter: A könyvtárosi szakvizsga magyarországi gyökereiről képezési rendszerünk 140 éves jubileumán. = *Könyvtári Figyelő*, 25. 2. 2015. 217–228. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00093/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2015_2_203-228.pdf [2018. október 31.]

2 Az ELTE könyvtárosképzésének múltjáról bővebben tudósítanak: KOVÁCS Máté: Az egyetemi könyvtárosképzés két évtizedes fejlődése és főbb kérdései. Budapest, 1970. Forrás: <http://mek.oszk.hu/06700/06707/06707.htm> [2018. október 31.] ; BÉNYEI Miklós: Kovács Máté elmaradt előadása az IFLA budapesti kongresszusán: „A könyvtárosképzés rendszere Magyarországon” = *Könyvtári Figyelő*, 23. 3. 2013. 517. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00088/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2013_3_485-528.pdf [2018. október 31.] ; FUTALA Tibor: Kronológia a hazai könyvtárosképzés és továbbképzés változásainak figyelemmel kíséréséhez. = *Könyvtári Figyelő*, 26. 2. 1980. 137–147. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00248/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_1980_02_137-147.pdf [2018. október 31.] ; SEBESTYÉN György: Az egyetemi könyvtárosképzés ötven éve. Az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének rövid története. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2001. A közelmúlt történéseit veszi számba: KISZL Péter: Tudományos örökség és gyorsuló fejlődés – könyvtárosképzés az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. = *Könyvtári Figyelő*, 25. 4. 2015. 443–462. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00306/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2015_4_443-493.pdf [2018. október 31.]

Tudományegyetemen (SZTE) folyik *informatikus könyvtáros alap- (BA) és mesterképzés (MA)*, melynek képzési és kimeneti követelményeit (KKK)³ széles körű szakmai konszenzussal, az érintett képzőintézmények mellett a *Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE)*, az *Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ)*, az *Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma (EKK)*, valamint a hallgatók – nemzetközi trendeket és a munkaerőpiaci igényeket figyelembe véve, rugalmas, egyetemre szabható keretben – alkották meg 2015-ben. Felsőfokú oklevelet *könyvtárostanárként* (korábban könyvtárpedagógia) is lehet szerezni.

A képzés *multidiszciplináris* jellegét mutatja, hogy az ismertetett képzőhelyek szaktanszékei többféle – bölcsészettudományi, informatikai, természettudományi – fakultáshoz tartoznak, a KKK szerinti képzési terület besorolása *társadalomtudományi*.

Magyarországon *könyvtártudományi doktori program* kizárólag az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskolájában található, azonban a hazai doktori iskolák közül – határterületként, ezáltal jelentősen kisebb hallgatói létszámmal – más is felvállalhat könyvtártudományi vonatkozású témát.⁴ A doktori iskolák működésének engedélyezése (alapítás és ötévenkénti kontroll) a *Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB)*⁵ hatáskörébe tartozik, amelynek döntései nyilvánosak. A magyarországi felsőoktatási intézményekben folyó doktori képzésekről az *Országos Doktori Tanács (ODT)* honlapja⁶ informál naprakészen és transzparensszerűen. A diszciplináris felsőfokú könyvtárosképzés 2006-tól bevezetett ún. osztott rendszerét⁷ az 1. ábra szemléleti.⁸



1. ábra: A diszciplináris könyvtárosképzés- és minősítés a magyar felsőoktatásban

- 3 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról
- 4 Jellemzően például a Debreceni Egyetem Informatikai Tudományok Doktori Iskolájának Alkalmazott információtechnológia és elméleti háttere doktori programja (korábbi összefoglalás a debreceni képzésről: BÉNYEI Miklós – BODA István Károly: Könyvtár- és információtudományi PhD-képzés a Debreceni Egyetem Informatikai Karán. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 52. 7–8. 2005. 347–352. p. Forrás: <http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/1255> [2018. október 31.], az Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskolájának Elektronikus tanulási környezetek, valamint Nevelés- és művelődéstörténeti doktori programja vagy a Szegedi Tudományegyetem Irodalomtudományok Doktori Iskolája Régi magyar irodalom programja.
- 5 Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB): <http://www.mab.hu>
- 6 Országos Doktori Tanács (ODT): <https://doktori.hu>
- 7 A felsőoktatási formákon kívül természetesen lehetőség nyílik akkreditált tanfolyami keretek (pl. könyvtári szakértői ismeretek) közötti vagy segédkönyvtáros OKJ-s képzésben történő tudásbővítésre is, mely (tovább)képzések a Könyvtári Intézethez és nagyobb könyvtárakhoz kötődnek.
- 8 Bővebben: KISZL Péter: Könyvtártudomány 2017-től – a katedra szemszögéből. = Könyv és Nevelés, 19. 1. 2017. 26–37. p. Forrás: http://folyoiratok.ofi.hu/sites/default/files/journals/ken_2017-1_online.pdf [2018. október 31.]

A doktori fokozatszerzés kezdetei és rendszere

Egyetemi doktorátust számos szakmabéli szerzett már a felsőfokú könyvtárosképzés megindulása előtt is,⁹ azonban még a most is sokak által birtokolt *egyetemi bölcsészdoktori* vagy „kisdoktori” (dr. univ.) fokozatra jogosító első könyvtártudományi doktori szigorlat 1958-ban zajlott az ELTE Könyvtártudományi Tanszékén.¹⁰ 1996-ig 164 – többségében történeti vonatkozású – disszertáció készült el az egyetemen, ez átlagosan valamivel több mint évi 2 dolgozatot jelentett.¹¹

„A doktori képzés története és helyzete sajátosabb és bonyolultabb a könyvtártudományi tanszéken, mint más egyetemi intézetek vagy tanszékek keretei között” – fogalmazott 2004-ben Sebestyén György, majd így folytatta: „Ennek fő oka véleményem szerint abban keresendő, hogy rendkívül sajnálatos módon a könyvtártudomány nem minden fórumon kapott (és kap) osztatlan elismerést. [...] A Magyar Tudományos Akadémia [...] a könyvtártudományt sohasem fogadta el olyan független tudományszakként, amelyben önálló módon lehet akadémiai tudományos fokozatot szerezni. A könyvtártudomány megítélését az is bonyolítja, hogy [...] alapvetően inter- és multidiszciplináris terület. [...]”¹²

Ugyanezt támasztja alá Rózsa György tizenöt év eltéréssel megjelent két közleménye, amelyekben a PhD (*Philosophiae Doctor*), illetve művészeti területen a DLA (*Doctor of Liberal Arts*) bevezetéséig a – magasabb szintű besorolással és jogosultságokkal járó – *kandidátusi* (CSc = Candidate of Sciences) és *tudomány doktora* (ma: Magyar Tudományos Akadémia doktora, DSc = Doctor of Science) cím könyvtártudományi területen történő elnyerésének hányattatásait írja le.¹³ Rózsa, aki maga is közgazdaságtudományból szerzett 1963-ban kandidátusi fokozatot,¹⁴ majd 1987-ben akadémiai doktorátust,¹⁵ a *Magyar Tudományos*

9 Kozocsa Sándor példáját ld.: KISZL Péter – PATKÓSNÉ TÓTH Zsuzsanna: „A Széchényi Könyvtár nem csak kenyeret adott nekem évtizedekig, de hivatást is” Kozocsa Sándor (1904–1991). = Könyvtári Figyelő, 26. 4. 2016. 514. p. (Megszólított elődök) Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00338/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2016_4_512-522.pdf [2018. október 31.]

10 Az első könyvtártudományi doktori szigorlat. = A könyvtáros, 8. 7. 1958. 502. p.

11 BALÁZS János: A hazai könyvtártudományi/informatikai doktori disszertációk számbavétele és jellemzése. = Könyvtári Figyelő, 1. (37.) 2. 1991. 191–205. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00051/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_1991_2_191-205.pdf [2018. október 31.] ; HANGODI Ágnes (összeáll.): Könyvtártudományi/informatikai bölcsészdoktori disszertációk jegyzéke 1958–1996. Budapest, 1999. Forrás: http://lis.elte.hu/OKTATAS/pdf/Hangodi_Agnes_Konyvtartudomanyi_informatikai_bolcseszdoktori_disszertaciok_jegyzeke_1958_1996.pdf és HANGODI Ágnes: A hazai könyvtártudományi/informatikai doktori disszertációk számbavétele és jellemzése. II. rész, 1991–1996. = Könyvtári Figyelő, 8. (44.) 3. 1998. 451–459. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00027/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_1998_3-4_451-459.pdf [2018. október 31.]

12 SEBESTYÉN György: Könyvtártudományi és informatikai PhD-képzés az Eötvös Loránd Tudományegyetem könyvtártudományi-informatikai tanszékén. Múlt és jelen. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 51. 11. 2004. 475–483. p. Forrás: http://tmt-archive.omikk.bme.hu/show_news.html?id=3747&issue_id=456 [2018. október 31.]

13 RÓZSA György: Felhívás keringőre, avagy a könyvtári-információs tudományok a tudományos minősítésben. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 33. 2. 1986. 60–67. p. Forrás: <http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/4192/0> [2018. október 31.] és RÓZSA György: A könyvtárosok kandidatúrájától a PhD-ig, avagy: a „Felhívás keringőre”-től a „mi lesz ezután”-ig. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 48. 3. 2001. 112–114. p. Forrás: <http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/2117/3143> [2018. október 31.]

14 RÓZSA György: A társadalomtudományi kutatás tájékoztatási problémái, különös tekintettel a tudományszervezésre és a közgazdaságtudományra. Kandidátusi értekezés. Budapest, 1963. 166 p.

15 RÓZSA György: Information: from claims to needs. National aptitudes for international co-operation in scientific information economy. Budapest, 1987. 195 p.

Akadémia (MTA) Könyvtárának élén elhivatottan küzdött a könyvtártudományi disszertációk Tudományos Minősítő Bizottság (TMB) általi – rendszerint interdiszciplináris fortélyokkal kísért – elismeréséért.

Az akadémiai helyzet mára sem változott meg gyökeresen: az MTA tudományági nomenklatúrájában¹⁶ nincs regisztrálva a könyvtártudomány, annak ellenére, hogy a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) alkalmazott, az OECD-hez (Organisation for Economic Co-operation and Development) köthető¹⁷ Frascati-féle tudományosrányozás¹⁸ a társadalomtudományokon belül, a média és kommunikáció alá sorolva külön-külön megjeleníti a könyvtártudományt (Library Science) és az információtudományt (Information Science). További nemzetközi példaként hozható fel a Web of Science (WoS) mértékadó adatbázis, amely Information Science & Library Science elnevezéssel ismeri a tudományterületet.¹⁹ A Scopus-alapú SCImago Journal Rank (SJR) a Social Science alatt a Library and Information Science kategóriában is közzéteszi Quartilis (Q1-Q4) metódusú folyóiratrangsorát.²⁰ Ez csupán néhány nyomós bizonyíték arra, hogy a nemzetközi tudományos világ ismeri és elismeri a Library and Information Science-t, közkeletű rövidítéssel a LIS-t.

Visszatérve a „dr. univ. – PhD – CSc – dr. habil. – DSc” vonulat összetett mivoltára, megállapíthatjuk, hogy Magyarországon több tudományos minősítési rendszer együttélésének lehetünk tanúi. Míg például az Amerikai Egyesült Államokban vagy Nagy-Britanniában a legmagasabb tudományos elismerés a PhD, addig hazánkban a tudományegyetemi oktatói előmenetelhez rendszerint szükséges a habilitáció a docensi pályázatokhoz, míg az MTA doktori cím pedig feltételként nem jelenik meg, de a professzori (egyetemi tanári) pályázatok eredményességét elősegítheti.²¹ A legkiemelkedőbb tudósok ezután nyerhetik el az MTA levelező (CMHAS = Corresponding Member of Hungarian Academy of Sciences) és rendes tagja (MHAS = Member of the Hungarian Academy of Sciences) elismeréseket.²²

16 Ki hová tartozik? Elkészült az új tudományági besorolás. MTA. 2016. szeptember 12.: Forrás: https://mta.hu/mta_hirei/ki-hova-tartozik-elkeszult-az-uj-tudomanyagi-besorolas-106818 [2018. október 31.] és Tudományági nomenklatúra. MTA. 2017. október 17. Forrás: <https://mta.hu/doktori-tanacs/tudomanyagi-nomenklatura-106809> [2018. október 31.]

17 Frascati Manual. OECD. Forrás: <http://www.oecd.org/sti/inno/frascati-manual.htm> [2018. október 31.]

18 Tájékoztató a Frascati-rendszerű tudomány-rendszertani osztályozás bevezetéséről a Magyar Tudományos Művek Tárában. MTMT. Forrás: <https://www.mtmt.hu/hirek/tajekoztato-frascati-rendszeru-tudomany-rendszertani-osztalyozas-bevezeteserol-magyar> [2018. október 31.]

19 „Information Science and Library Science covers resources on a wide variety of topics, including bibliographic studies, cataloguing, categorization, database construction and maintenance, electronic libraries, information ethics, information processing and management, interlending, preservation, scientometrics, serials librarianship, and special libraries.” Master Journal List. Scope Notes. Social Science Citation Index (SSCI). Web of Science (WoS). Forrás: http://mjli.clarivate.com/scope/scope_ssci/#WU [2018. október 31.]

20 Library and Information Science. Journal Rankings. SJR – Scimago Journal & Country Rank. Forrás: <https://www.scimagojr.com/journalrank.php?category=3309> [2018. október 31.]

21 A MAB vonatkozó kritériumrendszere: Egyetemi tanári pályázat. Forrás http://www.mab.hu/web/index.php?option=com_content&view=article&id=431&Itemid=634&lang=hu [2018. október 31.] Továbbá: BAZSA György: Felfelé a pályán. Hazai oktatói-kutatói karrierállomások. = Magyar Tudomány. 187. 5. 2017. 594-606. p. Forrás: http://epa.oszk.hu/00600/00691/00164/pdf/EPA00691_mtud_2017_05_594-606.pdf [2018. október 31.]

22 A rendes és levelező tagok mellett külső és tiszteleti tagok is választhatók. Mi a közttestület, kik az akadémikusok? MTA. Forrás: <https://mta.hu/hatteranyagok/mi-a-koztestulet-kik-az-akademikusok-105485> [2018. október 31.]

Az önálló könyvtártudományi doktori képzés megszületése és korábbi keretei

„1998 szeptemberétől megindulhat a rendszeres posztgraduális doktori képzés az ELTE Könyvtártudományi-Informatikai Tanszékén”²³ – adta hírül Voit Krisztina egyetemi docens, a könyvtártudományi doktori program alapító vezetője a szaksajtóban. Óriási eredménynek tekinthetjük, hogy hosszas előkészítő munka után, széles körű szakmai összefogással az ország legnagyobb és legrégebb óta működő egyetemén és karán, az *Irodalomtudományi Doktori Iskola* keretei között önálló program alakulhatott. Voit tanszékvezető érdeme, hogy a Könyvtártudományi-Informatikai Tanszék (jelenleg Könyvtár- és Információtudományi Intézet) égisze alatt, máig nyitva áll az egyetlen *tisztán könyvtártudományi profilú tudományos fokozatszerzési lehetőség* a magyar könyvtári-információs tudományok művelői számára.

A jogalkotó – átmeneti rendelkezésként – lehetőséget biztosított arra, hogy a korábbi egyetemi doktori fokozatok közül az arra érdemeseket PhD-fokozatúvá minősítsék. 1997. december 31-ig összesen tizenegy disszertációt ismertek el ilyen módon,²⁴ illetve a kandidátusi címek automatikusan egyenértékűvé váltak a PhD-val.²⁵

A képzés kezdetben erőteljes *történeti orientáltsággal* indult, ezt mutatják a korabeli kulcsterületek is:

1. kéziratosság és kodikológia,
2. régi nyomtatványok,
3. könyvtártörténet és olvasástörténet,
4. a legújabb kori (1867 utáni) nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története.

Igaz, az utolsó pont részeként, *A könyvtárak a modern társadalomban* blokkban már olyan modern irányok is megjelentek, mint például:

- információ és társadalom,
- információs rendszerek és könyvtárak,
- informatikai mutatószámok,
- az informatikai feldolgozási módszerek újfajta kérdésfeltevése a könyvtörténet területén.

A képzést 2000-től *Sebestyén György* egyetemi docens (2006-tól egyetemi tanárként) irányította, 2013-tól *Kiszl Péter* egyetemi docens kapott megbízást a program vezetésére. 2002 őszétől 2011 tavaszáig az Irodalomtudományi Doktori Iskola a hallgatók számára a következő tanegységlista elvégzését írta elő 3 éves (6 féléves) rendszerben:²⁶

23 VOIT Krisztina: Doktori (PhD) képzés az ELTE Könyvtártudományi-Informatikai Tanszékén. = Könyvtári Levelező/lap, 10. 2. 1998. 32–33. p.

24 Felsorolásukat ld.: HANGODI Ágnes: i. m. 1998. 459. p.

25 „A kandidátusi fokozat PhD egyenértéke törvényi kitétel” – részlet: MAB állásfoglalás az intézményi doktori szabályzatokról. A MAB 2013/10/VII. sz. határozata. 5. p. Forrás: http://www.mab.hu/web/doc/hirek/131206EDSZ_MABjavH.pdf [2018. október 31.]

26 Az Irodalomtudományi Doktori Iskola programjainak tanegységlistája (2002 őszétől 2011 tavaszáig); Forrás: <http://epika.web.elte.hu/doktor/tanegyseglisak.html> [2018. október 31.]

I. Általános tárgyak:

- Filozófia
- Irodalomelmélet 1–2.
- Társtudományok

II. Szakmai tárgyak:

- Információ és informatika 1–2.
- Könyvtárgépesítés
- Könyv-, könyvtár- és sajtótörténet 1–2.
- Könyvtáran-könyvtárügy

III. Disszertációs témakonzultáció:

- Disszertációs témakonzultáció 1–6.

A hálóterv módosulása nyomán 2016-ig az alábbi – sok tekintetben hasonló – képzési rend volt érvényben:²⁷

I. Általános tárgyak:

- Társtudomány 1–4.

II. Szakmai tárgyak:

- Információ-, dokumentum- és könyvtártörténet
- Könyvtáran
- Bibliográfiai számbavétel
- Tartalmi feltárás és információkeresés
- Kutatásfejlesztési információmenedzsment
- Üzleti információ-menedzsment

III. Disszertációs témakonzultáció:

- Disszertációs témakonzultáció 1–6.

A könyvtártudományi doktori (PhD) képzés jelenlegi felépítése

A Könyvtártudomány doktori program nem határoz meg az Irodalomtudományi Doktori Iskola általánosan előírt feltételein túl további kritériumokat, így legalább jó rendű egyetemi diplomával (közepes esetében a megszerzést követően leghamarabb 3 év múlva) és egy államilag elismert C típusú vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgával nyújtható be a *jelentkezés*. A képzés nyitottságát jelzi, hogy az *interdiszciplináris* kutatások támogatása érdekében nem szükséges könyvtártudományi egyetemi- vagy mestervégzettség.

A sikeres felvételi eljárás után a 2016 szeptemberétől érvényben lévő 2+2 éves (összesen 8 féléves) doktori (PhD) képzés két szakaszra – *képzési és kutatási*, valamint *kutatási és disszertációs* – oszlik, melyet az 1. táblázat szemléltet. Az egyes tárgyak és a fokozatszerzés menetének, szabályrendszerének stb. részletes ismertetésétől terjedelmi okokból el kell

²⁷ Az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola működési szabályzata. Budapest, 2013. szeptember. Forrás: http://epika.web.elte.hu/doktor/szmsz_2013.pdf [2018. október 31.]

tekintenünk,²⁸ annyit emelünk ki, hogy a közel személyre szabott hálóttervet követve a disz-szerens már a kontaktóras tantárgyi keretek között is (ld. Szakmai tárgy 1–4. és Konzultáció 1–8.) intenzíven foglalkozhat kutatási témájával, s kapcsolata a *témavezetőjével* rendkívül szoros. A továbbiakban négy fókuszpontot emelünk ki a fokozatszerzés mostani rendszeréből.

1. táblázat: Az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola egységes, az összes oktatási programjában 2016-tól érvényes képzési terve

Tárgykód	Tantárgy/tevékenység megnevezése	Kredit	Követelmény típusa (kollokvium/gyakorlat/egyéni felkészülés)	Heti óraszám	Felvétel típusa (kötelező/választható)	Ajánlott félév	Ismételhetőség (igen/nem)
Képzési és kutatási szakasz (120 kredit teljesítése kötelező)							
BTKD-IR-1	Szakmai tárgy 1.	10	koll.	2	köt.	1.	n.
BTKD-IR-2	Szakmai tárgy 2.	10	koll.	2	köt.	2.	n.
BTKD-IR-3	Szakmai tárgy 3.	10	koll.	2	köt.	3.	n.
BTKD-IR-4	Szakmai tárgy 4.	10	koll.	2	köt.	4.	n.
BTKD-IR-5	Konzultáció 1.	10	gyak.	2	köt.	1.	n.
BTKD-IR-6	Konzultáció 2.	10	gyak.	2	köt.	2.	n.
BTKD-IR-7	Konzultáció 3.	10	gyak.	2	köt.	3.	n.
BTKD-IR-8	Konzultáció 4.	10	gyak.	2	köt.	4.	n.
BTKD-IR-9	Doktori kollégium 1.	10	gyak.	2	köt.	1–4.	n.
BTKD-IR-10	Doktori kollégium 2.	10	gyak.	2	köt.	1–4.	n.
BTKD-IR-11	Doktori speciálkollégium	10	gyak.	2	vál.	1–4.	i.
BTKD-IR-12	Részvétel a kutatóhely munkájában 1.	10	gyak.	2	köt.	1–4.	n.
BTKD-IR-13	Részvétel a kutatóhely munkájában 2.	10	gyak.	2	köt.	1–4.	n.
BTKD-IR-KV	Komplex vizsga	0	koll.	0	köt.	4.	
Kutatási és disszertációs szakasz (120 kredit teljesítése kötelező)							
Témavezetői konzultáció							
BTKD-IR-14	Konzultáció 5.	10	gyak.	2	köt.	5.	n.
BTKD-IR-15	Konzultáció 6.	10	gyak.	2	köt.	6.	n.
BTKD-IR-16	Konzultáció 7.	10	gyak.	2	köt.	7.	n.
BTKD-IR-17	Konzultáció 8.	10	gyak.	2	köt.	8.	n.
Tudományos publikáció / tanulmányírás							
BTKD-IR-18	Tudományos publikáció / tanulmányírás 1.	15	egyéni felk.	0	köt.	1–8.	n.
BTKD-IR-19	Tudományos publikáció / tanulmányírás 2.	15	egyéni felk.	0	köt.	1–8.	n.
BTKD-IR-20	Tudományos publikáció / tanulmányírás 3.	15	egyéni felk.	0	köt.	1–8.	n.
BTKD-IR-21	Tudományos publikáció / tanulmányírás	15	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.
BTKD-IR-22	Egyéb publikáció	15	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.
Oktatási és egyéb tudományos tevékenység							
BTKD-IR-23	Oktatás	5	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.*
BTKD-IR-24	Konferencia-előadás	5	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.*
BTKD-IR-25	Szerkesztés	5	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.*
BTKD-IR-26	Külföldi kutatómunka	5	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.*
BTKD-IR-27	Tudomány- vagy oktatásszervezés	5	egyéni felk.	0	vál.	1–8.	i.*
*Legfeljebb háromszor ismételhető, max. 15 kredit szerezhető vele.							

28 Részletesen informál: ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola: <https://itdi.elte.hu>, azon belül: Képzési rend 2016 őszétől beiratkozottaknak (2+2 év). Forrás: <https://itdi.elte.hu/content/kepzesi-rend-2016-alap.t.550?m=426> [2018. október 31.]

Részvétel a kutatóhely munkájában

A doktorandusz számára 2 féléven keresztül, szemeszterenként 300 munkaóra teljesítése kötelező az adott tanszék, intézet, kutatócsoport oktató- és kutatómunkájában. Ilyen lehet az oktatássegítő, -kiegészítő feladat, részvétel kiadványok, elektronikus felületek, adatbázisok gondozásában, pályázatírásban, könyvtári vagy adminisztratív tevékenységben, konferencia- vagy más szervezési tevékenység. A Könyvtártudomány doktori programból néhány – az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézete által kötött szakmai együttműködési megállapodásokon nyugvó, aktuális szakmai problémákat körüljáró, aktív hallgatói kutatói munkavégzést bizonyító – friss példa:

- *Országos Közegészségügyi Intézet*²⁹ – a *Rockefeller Alapítvány* által a világban alapított közegészségügyi központokban üzemelő gyűjteményekkel történő hálózatépítés előkészítése;
- *Országos Széchényi Könyvtár (OSZK)*³⁰ – az *Országos Könyvtári Rendszer (OKR)* Könyvtárszakmai munkacsoportjában a könyvtári szabványosítási törekvések (RDA, MARC21, BIBFRAME) implementációjának támogatása;
- *Magyar Cirkusz és Varieté Nonprofit Kft. (MACIVA)*³¹ – *Múlt, jelen, jövő – egy időben, egy helyen* program keretében felhasználói igényfelmérések elvégzése a létesítendő cirkuszinformációs központtal kapcsolatosan.

Komplex vizsga

A korábban *doktori szigorlatként* szereplő átfogó számonkérés megkezdésének előfeltétele a két év alatt elvégzett teljesítményről szóló hallgatói *munkabeszámoló* benyújtása, melynek elemei: a szakmai tárgy keretében készített bibliográfia, a teljesített kurzusok felsorolása, valamint a kutatóhelyi munka keretében végzett tevékenységek bemutatása.

Első része *elméleti*. A doktorandusz számára az első négy félévben kötelező szakmai tárgy keretében kutatási területének szűkebb és tágabb szakirodalmát, valamint a kapcsolódó elméleti szakirodalmat feldolgozó bibliográfiát készít témavezetője iránymutatásával az első félév végére. Ennek minimális terjedelme *félévenként 2000 oldal, összesen 8000 oldal szakközlemény*. Elfogadása esetén a szakmai tárgyak során a témavezető ebből kollokváltatja a doktoranduszt és ennek aktualizált változata képezi alapját a komplex vizsga számonkérésének is. A komplex vizsga 2017/2018-as és 2018/2019-es tanévben érvényes – átfogó diszciplináris összefüggésekre koncentráló – fő témaköre: *A könyvtári dokumentumok formai és tartalmi feltárásának, kezelésének, megőrzésének, valamint szolgáltatásának új módszerei*. E mellett az egyes jelöltekre vonatkozóan külön melléktémakört állapít meg a programvezető, illetve az

29 Együttműködés a közegészségügyi információs rendszer fejlesztéséért. ELTE. Forrás: <https://www.elte.hu/content/egyuttmukodes-a-kozegeszsegugyi-informacios-rendszer-fejleszteseert.t.14425> [2018. október 31.]

30 Együttműködés az Országos Széchényi Könyvtárral. ELTE. Forrás: <https://www.elte.hu/content/egyuttmukodes-az-orszagosszechenyi-konyvtarral.t.11603> [2018. október 31.]

31 Könyvtár- és információtudomány a porondon. ELTE. Forrás: <https://www.elte.hu/content/konyvtar-es-informaciotudomany-a-porondon.t.6162> [2018. október 31.]

Irodalomtudományi Doktori Iskola Tanácsa (DIT) javaslatára a Bölcsészettudományi Doktori Tanács (BDT).

Második a *disszertációs* rész, ahol a komplex vizsgára leadandó, a tervezett disszertáció tárgyában készült *legalább két szerzői ív terjedelmű* – a tudományos publikációkkal szemben támasztott szakmai követelményeknek megfelelő – *írásműhöz* kapcsolódóan a jelölt 20 perces szabad előadással készül.

Kutatóhelyi vita

A doktori disszertáció benyújtása előtt, a kutatási és disszertációs szakaszban nyilvános „házi védés” zajlik a témakör szerinti intézetben vagy tanszéken. Annak megítélése, hogy a pályázó munkája elérte a vita megtartásához szükséges mértéket, a témavezető felelőssége. A Könyvtár- és Információtudományi Intézet két tudományos fokozattal rendelkező opponenst (egy belsőt és egy külsőt) kér fel az értekezés bírálatára, s a munkát egy jegyzőkönyvvezető is segíti. A munkahelyi védést az intézetigazgató vezeti. Az aktus hozadéka, hogy a vita eredményeit a jelölt beépíti készülő disszertációjába, előzetes – témavezetőjétől független – értékelést kap addig elvégzett munkájáról. 2018-ban két kutatóhelyi vitát szerveztünk:

*Juhász Éva: Könyvtárgazda(g)ság: pénzügyi vonatkozású korszerű menedzsment eljárások könyvtári alkalmazása;*³²

*Lencsés Ákos: A statisztikai adatáramlás és adatszabályozás módszerei és lehetőségei a kezdetektől napjainkig Magyarországon.*³³

Ösztöndíjak, pályázatok

Az utóbbi években jelentősen szélesedett a doktori hallgatók által pályázható lehetőségek köre. Mindenekelőtt az *ösztöndíjas* képzést kell kiemelnünk, ahol az 1–4. félévben (képzési és kutatási szakasz) 140 000 Ft-ot, míg a 6–8. félévben (disszertációs szakasz) 180 000 Ft-ot kap havonta a doktorandusz. Sikeres védés esetén a pályázó 400 000 Ft egyszeri támogatásban is részesül.

További lehetőségként jelentkeznek az *Új Nemzeti Kiválóság Program (ÚNKP)*,³⁴ a *Campus Mundi* külföldi részképzés,³⁵ a *CEEPUS* csereprogram,³⁶ a *Fulbright*³⁷ stb.

32 Kutatóhelyi vita Juhász Éva értekezéséről. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2018/06/kutatohelyi-vita-juhasz-eva.html> [2018. október 31.]

33 Lencsés Ákos kutatóhelyi vitája. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2018/12/lencses-akos-kutatohelyi-vitaja.html> [2018. október 31.]

34 Új Nemzeti Kiválóság Program (ÚNKP). ELTE: <https://www.elte.hu/unkp>

35 Campus Mundi. ELTE: <https://www.elte.hu/campus-mundi>

36 CEEPUS. ELTE: <https://www.elte.hu/ceepus>

37 Fulbright ösztöndíjak. ELTE: <https://www.elte.hu/content/fulbright-osztondijak.t.16194>

A könyvtártudományi doktori (PhD) képzés hazai és nemzetközi szakmai beágyazottsága

A program oktatói, témakiírói és témavezetői jelentenek személyi garanciát a tudományos műhelyben folyó munka magas színvonalára: *Bényei Miklós*, DSc; *Bibor Máté*, PhD; *Csik Tibor*, PhD; *Dippold Péter*, PhD; *Ecsedy Judit*, DSc; *Fodor János*, PhD; *Hajdu Ágnes*, PhD, habil.; *Kiszl Péter*, PhD, habil.; *Sebestyén György*, CSc, habil.; *Sonnevend Péter*, PhD; *Tószegi Zsuzsanna*, PhD; *Tóvári Judit*, CSc. Természetesen rajtuk kívül még sokan és sokféleképpen, rendszerint bizottságok külső tagjaként más egyetemek oktatói, kutatói és gyakorló könyvtárosok (pl. *Dudás Anikó*, PhD; *Virágos Márta*, PhD és *Vörös Klára*, PhD) is közreműködnek értékelőként a doktori fokozatszerzésben. Az Irodalomtudományi Doktori Iskola, valamint az ELTE professzorai töltik be a védések elnöki tisztségeit, így legutóbb *Kulcsár Szabó Ernő* akadémikus vezette a tudományos vitát.

A 2018. évi *témakiírásokból* készített szöveghő (2. ábra) mellett a hazai könyvtár- és információtudományi érdeklődési területeket szemléltetik a 2014-től felvettek, azaz a jelenleg készülő disszertációk témái:

- A mesterséges intelligencia és a könyvtárak;
- Nemzeti könyvtárak funkciórendszere a digitális korban;
- A BIBFRAME bibliográfiai keretrendszer alkalmazási lehetőségei magyar könyvtári környezetben;
- Az európai kulturális örökség digitális reprezentációja különös tekintettel a felhasználóbarát tartalomszolgáltatás új módozataira;
- A 21. századi közkönyvtár társadalmi kontextusa;
- Globális hozzáférés vs. lokális szabályozás a szerzői jogi védelem terén. Az EU-s és a magyar jogi aktusok, normaszövegek könyvtári vonatkozású összehasonlító elemzése;
- Helyismereti gyűjtemények a 21. század digitális világában;
- Az open access és a digitalizált dokumentumok online szolgáltatása;
- Fenntartható digitalizálás;
- A tárgyak internete és a könyvtár;
- A magyar nemzeti kulturális javak digitális megőrzésének tudományos, egzakt vizsgálata.

Doktori képzésünket aktívan segítik magyarországi szakmai együttműködő partnereink: *Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár*, *Budapesti Corvinus Egyetem Egyetemi Könyvtár*, *Budapesti Műszaki Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár*, *Csorba Győző Könyvtár*, *ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat*, *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár*, *Infodok Kft.*, *Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár*, *Magyar Könyvtárosok Egyesülete*, *Magyar Olvasástársaság*, *Monguz Kft.*, *Országgyűlési Könyvtár*, *Országos Idegennyelvű Könyvtár*



2. ábra: Az ELTE Könyvtártudományi doktori programjának 2018. évi témakiírásaiból készített szófelhő

és Zenei Gyűjtemény, Országos Széchényi Könyvtár, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, Színház- és Filmművészeti Egyetem Könyvtár, Kottatár és Médiatár.

A részképzési lehetőségek kiterjednek a mostanáig húsz egyetemmel kötött ERASMUS szerződéseinkre³⁸ is: Åbo Akademi University, Turku; Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki; Babes–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár; Hacettepe Üniversitesi, Ankara; Høgskolan i Borås; Høgskolen i Oslo og Akershus, Oslo; Ionian University, Corfu; Johannes Gutenberg Universität, Mainz; Latvijas Universitāte, Riga; Sapienza Università di Roma; Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku; Technische Hochschule Köln; Universidad Carlos III de Madrid; Universidad de León; Universidad de Salamanca; Universidade do Porto; Università degli Studi di Firenze; Universitatea de Vest, Temesvár; Université Sciences Humaines et Sociales, Lille; Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.

Rendszeresen alkalmunk nyílik külföldi vendégelőadók kutatásaiba is bepillantást nyerni. Közülük külön kiemelendő Ragnar A. Audunson (Oslo, Metropolitan University), aki évről évre tart kurzusokat doktori hallgatóinknak is.³⁹ 2017–2018-ban vendégeink vol-

38 ERASMUS. ELTE LIS: <http://lis.elte.hu/OKTATAS/erasmus.html> [2018. október 31.]

39 PI. Libraries and the other ALM-institutions as an infrastructure for a sustainable public sphere in a digital age. Intézetünk vendége volt Prof. Ragnar Audunson. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2016/10/intezetunk-vendege-volt-prof-ragnar.html> [2018. október 31.] vagy Ragnar A. Audunson: Public libraries as public sphere institutions. Results from a survey in Hungary and Norway. [Előadás]. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2017/10/ragnar-audunson-eloadasa.html> [2018. október 31.]

tak még: *Maria Micle* (Universitatea de Vest, Temesvár),⁴⁰ *Agata Walczak-Niewiadomska* (University of Lodz);⁴¹ *António Lucas Soares* (University of Porto).⁴² A *Digitális Bölcsészeti Központtal* együttműködésben pedig a társtudományok részéről hallhattuk *Henning Scholz* (Europeana), *Mike Mertens* (DARIAH)⁴³ és *Thorsten Ries* (Ghent University), valamint *Heinz Werner Kramski* (Deutsches Literaturarchiv Marbach) kurzusait.⁴⁴

A *Stipendium Hungaricum* program⁴⁵ hallgatói oldalról további nemzetközi kapcsolatrendszeri bővülést hoz a jövőben.

A könyvtártudományi doktori (PhD) képzés tudományos eredményei

Az ország legnagyobb doktori iskolájában, az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskolájában 28 program várja a felvételizőket. Jelenleg az egyik legnagyobb hallgatói létszámú a Könyvtártudomány doktori program, mely több más mellett az MTMT-ben is nyomon követhető, rangos, impakt faktoralal is rendelkező nemzetközi folyóiratokban közölt *publikációk*⁴⁶ elkészítésére és nívós külföldi *konferenciaszereplésekre*⁴⁷ is ösztönöz. Kiemelt példa erre az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetével közösen szervezett *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság* folyamat, mely a legnagyobb hazai, tisztán könyvtár- és információtudományi szakmai konferenciasorozat. A kétnapos tudományos ülészak állandó elemét alkotja a *Doktoranduszaink kutatásaiból* szekció, s az ott elhangzott előadásokból rendre tanulmányok is készülnek a kapcsolódó lektorált kötetekben.

A *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2016* című kötetben⁴⁸ megjelent doktorandusz-közlemények (a tartalomjegyzék sorrendjében):

- Bilicsi Erika: A tudományos kommunikáció története a Journal des sçavans-tól az open access-ig
- Kovácsné Koreny Ágnes: Hozzáférés és újrashasznosítás: a TEL és az Europeana a tudományos kutatás szolgálatában

40 Active reading / active readers: „back to the future” (in the nineteenth century). Meghívó Maria Micle vendégelőadására. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2018/02/meghivo-maria-micle-vendegeloadasara.html> [2018. október 31.]

41 Agata Walczak-Niewiadomska ERASMUS kurzusai: Emergent literacy as one of the key; Family librarianship; New media in the library for children; Public libraries for children in Poland.. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2017/05/agata-walczak-niewiadomska-erasmus.html> [2018. október 31.]

42 António Lucas Soares előadásai intézetünkben. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2017/02/antonio-lucas-soares-eloadasai.html> [2018. október 31.]

43 A működő értékekért – Europeana és DARIAH. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2017/04/a-mukodo-ertekekert-europeana-es-dariah.html> [2018. október 31.]

44 Helyszínelés, avagy filológia a digitális korban. ELTE LIS: <http://elte-lis.blogspot.com/2017/04/helyszinelés-avagy-filologia-digitalis.html> [2018. október 31.]

45 Stipendium Hungaricum. Tempus Kőzalapítvány. Forrás: <https://tka.hu/palyazatok/2962/stipendium-hungaricum> [2018. október 31.]

46 Pl.: KISZL Péter – RADÓ Rita – HUBAY Miklós Péter: From divergence to convergence in Hungarian librarianship. Towards a common digital platform. = *Libri*, 68. 4. 2018. 315–329. p. Forrás: <https://doi.org/10.1515/libri-2018-0049> [2018. október 31.]

47 Pl.: BILICSI Erika: Towards open access. Supporting open access publishing in central European countries. In: BOBCATSSS 2019. Forrás: <http://bobcatsss2019.ffos.hr/program.html> [2018. október 31.]

48 KISZL Péter – BODA Gáborné KÖNTÖS Nelli (szerk.): *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2016. Doktoranduszaink kutatásaiból.* Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, 2017. 217–290. p. Forrás: <https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/34590> [2018. október 31.]

- Amberg Eszter: Kölcsönzés-e az e-kölcsönzés? Az elektronikus kölcsönzés jogi természetéről
- Takács Dániel: Felhasználóazonosítás a könyvtári digitális szolgáltatásokhoz
- Sörény Edina: A könyvtári stratégiai programok osztályozásának lehetőségei
- Nemes László: Egyetemek, magánszektor és a könyvtárak
- Juhász Éva: Könyvtáros coach szerepben – coaching a könyvtárban
- Vass Johanna: Resource Description and Access (RDA): Eszköz a könyvtárak jövőbeli információközvetítő feladatainak ellátásához
- Dávid Adrienne: A képek mint „jelentéstartó felületek”: képi dokumentumok osztályozáselméleti kérdései

A *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2018* című kötetben⁴⁹ megjelent doktorandusz-közlemények (a tartalomjegyzék sorrendjében):

- Orbán Anna: Divéky József könyvillusztrációs tevékenységének kezdetei
- Hubay Miklós Péter: Könyvtári ontológiák és működésük a XXI. században
- Vass Anna Johanna: Az RDA és a szemantikus elemkészletek
- Bilicsi Erika: Nyílt tudomány – közösségi kutatás
- Winkler Bea: A mesterséges intelligencia és a könyvtárosok
- Kovácsné Koreny Ágnes: A közösségvezérelt könyvtár elmélete és gyakorlata
- Sörény Edina: Emberközpontú könyvtár – a közszolgáltatások támogatásáért
- Juhász Éva: Akiket a hitelkártya és a könyvtár összeköt: a könyvtár mint a CRM eszköze a Hyundai Card gyakorlatában
- Nemes László: Elektronikus platformok az oktatásban és a könyvtárak változó szerepe

Egy doktori program igazi eredményességét a megszerzett tudományos fokozatok mutatják. Első védésünk 2001-ben zajlott,⁵⁰ azóta még 42-t, így összesen 43 *disszertációt védtek meg sikerrel hallgatóink*. Látható, hogy az ezredfordulótól a felsőoktatásba, így a könyvtártanszékekre is begyűrűzött oktatói „PhD-kényszertől” és a kezdeti újdonságértékből származtatható nagyobb jelentkezési hajlandóság beéréséből fakadóan, 2003–2010 között erőteljesen fellendült a doktorálási kedv, de szégyenkezni valónk napjainkban sincs, hiszen most is több disszertáció készül. Az évről évre bővülő lista (a felsorolás az értekezés elkészítésének éve szerinti, azon belül pedig szerzői betűrendes):

1. Sonnevend Péter: A könyvtári rendszer országos központi szolgáltatásai, különös tekintettel a dokumentumellátás biztosítására, 2001.
2. Alföldiné Dán Gabriella: A tudástársadalom és a tudományos szakkönyvtári ellátás, 2003.

49 KISZL Péter – CSÍK Tibor (szerk.): *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2018*. Doktoranduszaink kutatásaiból. Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, 2018. 255–335. p. Forrás: <https://doi.org/10.21862/vkkv2018> [2018. október 31.]

50 V[ajda] K[ornél]: „Megszületett” az első könyvtárosi PhD. = *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*, 11. 1. 2002. 5–9. p. Forrás: <http://epa.oszk.hu/01300/01367/00025/pdf/01konyvtarpolitika.pdf> [2018. október 31.]

3. Kiszl Péter: Könyvtárak az üzleti információk közvetítésében, különös tekintettel a céginformációs szolgáltatásokra, 2003.
4. Kovács Valéria: A régészet és a régészeti szakajtó kialakulása Magyarországon a 19. században, 2003.
5. Palotai Mária: Pásztortűz (1921–1944), egy erdélyi irodalmi folyóirat története, 2003.
6. Prókai Margit: Nyelvhasználat és osztályozásmélet a tárgyszavas információkereső nyelvben, 2003.
7. Sajó Andrea Ildikó: Az információs központok szerepe az információ- és tudásmenedzsmentben, különös tekintettel az infokommunikációs szektor igényeire, 2003.
8. Varga Katalin: Szövegelemzés, tartomelemzés információtudományi szempontból: módszerek és lehetőségek az információ minőségi szelektálására, 2003.
9. Vasas Lívia: Az emberi tényező szerepének vizsgálata az orvostudományi információkeresés gyakorlatában, 2003.
10. Kelecsényi Ágnes: Stein Aurél (1862–1943) és a magyar tudomány. Kapcsolatok a Magyar Tudományos Akadémiával – Stein-gyűjtemények a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában, 2004.
11. Murányi Péter: A magyar időszaki kiadványok cikkei a magyar és a külföldi bibliográfiai adatbázisokban, 2004.
12. Nagyné Mandl Erika: A Napkelet és a Magyar Szemle színházi írásai, 2004.
13. Pallósiné Toldi Mária: Nyilvános könyvtárak a Pannon-térség társadalmában, 2004.
14. Pogányné Rózsa Gabriella: Domanovszky Ákos katalogizáláselméleti munkássága, valamint szerepe a hazai és nemzetközi egységesítésben és szabványosításban, 2004.
15. Rétfalvi Gábor: A Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár ősnymtatvány- és antikva gyűjteménye, 2004.
16. Sipos Anna Magdolna: Tanító és tanítónőképző intézetek könyvtárai a két világháború között Magyarországon, 2004.
17. Dippold Péter: A hagyományos nemzeti bibliográfia és az Internet. Válaszlehetőségek az új kihívásokra, 2005.
18. Dudás Anikó: A besorolási adatok egységesítésének problémái a dokumentumleírásban, 2005.
19. Fodor János: Trendek és tendenciák, kialakult modellek és lehetséges stratégiák az internetes közművelődési tájékoztatásban, 2005.
20. Zagorec-Csuka Judit: A szlovéniai magyar könyvkiadás-, sajtó- és könyvtártörténet 1945-től 2004-ig, 2005.
21. Pajor Enikő: A láthatatlan/mély web felhasználása a könyvtári tájékoztatásban, 2007.
22. Domokos Áron: A populáris ezotéria és az olvasás piaca, 2008.
23. Lengyelne Molnár Tünde: Automatikus referátumkészítés, 2008.
24. Bujdosóné Dani Erzsébet: Magyar kulturális intézmények múltja és jelene Székelyföldön, 2009.
25. Kerekes Pál: Az e-kormányzat, e-közigazgatás fejlődése és jelenlegi helyzete Magyarországon; a könyvtár és a digitális gyűjtemények helye, szerepe az elektronikus

- közzolgáltatások rendszerében; az e-közigazgatás elektronikus tájékoztató felületei, 2009.
26. Papp József: Az információs adatbázisok és az internet használata Szlovéniában a köz-könyvtári tájékoztatásban, 2009.
27. Rózsa Gábor: Statisztika és információs kultúra: A népszámlálás esete, 2009.
28. Keszthelyi András: Adatbázis alapú optimalizáció az oktatásszervezésben, 2010.
29. Perger Péter: Fehér foltok a Tótfalusi-betűk történetében, 2010.
30. Senkei-Kis Zoltán: Internetes szerzői jogvédelem, és annak könyvtári vonatkozásai, 2010.
31. Tóth Máté: A szemantikus web. Könyvtárak a szemantikai paradigmában, 2010.
32. Vörös Klára: A könyvtár antropológiai aspektusai, különös tekintettel a szimbólumokkal telítődő információközvetítő szerepre, 2010.
33. Nagy Enikő: A tájékoztató szolgáltatások fejlődése a magyarországi közművelődési könyvtárakban, 2011.
34. Lupkoviczné Major Edit: Nyomdászat Szabolcs vármegyében 1867–950 között, 2012.
35. Boda Gáborné Köntös Nelli: Könyvtári önértékelés, a minőség értékelése a dokumentumleírásban, 2013.
36. Bognárné Lovász Katalin: Tudásmenedzsment a könyvtárakban, 2013.
37. Czeglédi László: E-learning könyvtári rendszerek a felsőoktatásban, 2013.
38. László Gézané: A történelmi Bereg, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa és Ung vármegyék saját története 1845-től 1920-ig, 2013.
39. Németh Katalin: Könyvtári menedzsment a Vasvári Domonkos Rendtörténeti Gyűjteményben, 2013.
40. Patkósné Hanesz Andrea: Kovács Máté művelődés- és könyvtárpolitikai tevékenysége az Országos Könyvtárügyi Tanács és az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács tükrében, 2013.
41. Gyurcsó Júlia: Idősb Szinnye József kéziratos hagyatéka, 2014.
42. Egervári Dóra: A másodlagos digitális megosztottság enyhítésének modellje. Az információs műveltség komplex fejlesztési lehetőségei, 2015.
43. Bella Katalin: A Szépirodalmi Könyvkiadó története (1950–1956), 2017.

A tézisek, azaz a tudományos eredmények több szempontú elemzése egy külön tanulmány kereteit igényli. Az értekezések címei, illetve témái azonban egyértelműen tükrözik doktori programunk *multidiszciplináris szemléletű naprakészségét*, a dinamikusan fejlődő könyvtári terület folyamatos kihívásaihoz történő rugalmas alkalmazkodását: a felmerülő szakmai feladatok megoldására igyekszünk mindenkor *adekvát válaszokat* biztosítani, legyen az akár történeti, akár menedzsment vagy informatikai természetű.

Kiszl Péter habilitált egyetemi docens, az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének igazgatója, Információtudományi Tanszékének és Könyvtártudományi doktori programjának vezetője. Közel két évtizedes felsőoktatási gyakorlattal rendelkezik, több tantervi átalakítás tervezésében és lebonyolításában vett részt. 2015-ben a Magyar Rektori Konferencia felkérésére létrehozta és azóta is irányítja a KIKK (Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiuma) munkáját, amely az informatikus könyvtáros alapszak és a könyvtártudomány mesterszak képzési és kimeneti követelményeinek kidolgozását végző országos munkabizottság. Tagjai között a képzőhelyek képviselői mellett az országos szakmai szervezetek (MKE, IKSZ, EKK), valamint a hallgatók képviselői is ott vannak.